

Okul Şiddetini Önlemeye İlişkin Bazı Öneriler

Okullarda şiddet olgusu ile mücadele edebilmede öncelikli çabanın, şiddet davranışının nedenlerinin tespit edilmesi alanında yoğunlaştırılması gerekmektedir. Şiddet davranışının aile veya ekonomik nedenlerden mi, yoksa okul başarısızlığı veya zayıf bir iletişimden mi kaynaklandığı hususu ortaya konulmalı ve doğrudan sorunla bağlantılı olarak çözüm olanaklarının geliştirilmesine çalışılmalıdır. Okuldaki şiddetin veya öğrenciler tarafından gerçekleştirilen şiddet olaylarının önlenmesi veya engellenmesi çerçevesinde yapılması gerekenler genel olarak;

- a) Öğrencilerin okula olan bağlılıklarının arttırılması,
- b) Öğrenciler ile okul personeli veya öğretmenlerinin birlikte yürütecekleri sosyal sorumluluk projelerinin geliştirilmesi,
- c) Problemlili öğrencilerin ailelerine rehberlik hizmetinin verilmesi,
- d) Medyanın, şiddet görüntüleri konusunda duyarlı bir yayıncılık anlayışı içerisinde hareket etmesi,
- e) Başarısız olan öğrencilerin başarılı akran grupları içerisine dahil edilmelerine imkan verecek okul tabanlı projelerin geliştirilmesi ve bu çabalarla, başarısız çocukların başarılı olan akran grupları içerisinde sosyalleşmeleri sağlanmalıdır.

f) Okullarda şiddet davranışlarını engelleme/azaltma veya önlemek için, öfke denetimi veya yönetimi, dürtü denetimi, problem ve çatışma çözme becerilerinin geliştirilmesi gibi bazı programların uygulanmasının önemli katkılar sağlayacağı söylenebilir. Okul temelli şiddet davranışının engellenmesi çerçevesinde yürütülecek çalışmalarda ebeveynlerin de bu çalışmalara/programlara dahil edilmeleri, çalışmanın başarılı olması açısından son derece önem arz etmektedir. Bireyin, okul dışındaki zamanının önemli bir kısmını ev veya aile ortamında geçirdiği hususu dikkate

alındığında, ebeveynlerin çocuklarına yönelik tutumlarındaki olumlu değişikliğin şiddet davranışının yok edilmesinde önemli bir paya sahip olduğu söylenebilir. Bu nedenle ebeveynlerin bu konuda bilinçlenmeleri gerekmektedir.

g) Okulda şiddet davranışı ile mücadele edebilmenin etkin yollarından birinin, okul kültürünün bireylere başarılı bir biçimde aktarılmasıdır. Özellikle çete veya sokak kültürünün okul ortamlarına taşınmaması için okul yönetimi aktif bir çaba içerisinde olmalıdır. Bu çerçevede okul yönetimi öğrencilerin, sapkın akran gruplarına katılmalarını engellemek yönünde stratejiler geliştirmelidir.

Unutulmamalıdır ki; okullarda şiddetin engellenmesine yönelik etkili bir yaklaşımın gerçekleştirilmesi; ebeveynleri, çocukları, okul personellerini, medyayı, sivil kuruluşları ve emniyet birimi gibi çok sayıda unsuru içermelidir. Şiddet davranışının temelinde bireyin geçmiş yaşam deneyiminin etkili olmasının yanı sıra okul ortamının da etkili olduğu gerçeği kabul edilerek, bireyi şiddete eğilimli kılan okula ilişkin olumsuzlukların giderilmesi yönünde çaba sergilenmelidir.

OKULDA ŞİDDET DAVRANIŞI

"Bu dünyanın daha fazla başarılı insana ihtiyacı yok. Aksine bu dünyanın acilen her türden fazlaca barışçı, iyileştirici ve sevgi dolu insanlara ihtiyacı var.

- Dalai Lama

Şiddet; güç ve baskı uygulayarak insanların bedensel veya ruhsal açıdan zarar görmesine neden olan bireysel veya toplu hareketlerin tümüdür. Şiddet, dört başlık altında incelenebilir:

1. Fiziksel Şiddet
2. Psikolojik Şiddet
3. Cinsel Şiddet
4. Ekonomik Şiddet

Okulda şiddet kavramı ise, okul iklimi üzerinde olumsuz sonuçlar üreten, öğrencilerin öğrenme süreçlerine zarar veren, onların gelişimlerini engelleyen saldırgan ve suç benzeri davranışları tanımlamayan bir anlamda kullanılmaktadır.

Genel olarak okul bağlamındaki şiddet, öğrenci ile öğrenci ve öğrenci ile öğretmenler veya okul yöneticileri/okul personeli arasında yaşanan tehdit ve fiziksel saldırıyı içermektedir.

Okullarda yaşanan şiddet olaylarının nedenlerine ilişkin olarak hiç kuşkusuz çok sayıda etken belirtmek mümkündür.

Okullarda Meydana Gelen Şiddet Davranışının Önde Gelen Risk Faktörleri

Şiddet olgusu, tekil veya homojen bir nitelik değil, çok boyutlu bir görünüm sergilemektedir. Bu nedenle, okullarda ortaya çıkan şiddet davranışları ile ilgili olan çok sayıda risk faktörünün olduğu söylenebilir. Söz konusu faktörler şu şekilde belirtilebilir:

a) Bireysel Faktörler veya Çocuğun Özellikleri

Şiddet davranışı ile ilişkili olarak bu başlık altında ele alınabilecek değişkenler şu şekilde belirtilebilir:

- 1) Anti-sosyal davranışın varlığı
- 2)Düşük zekaya sahip olma (özellikle sözel yeteneğin düşüklüğü)
- 3) Dikkat bozukluğu/hiperaktiflik
- 4)Öğrenme güçlüğü
- 5) Motor-beceri gelişiminin yetersiz olması
- 6) Doğum öncesi ve sonrası komplikasyonlar

b) Aileye İlişkin Faktörler

Şiddet davranışı ile bağlantılı olan aileye ilişkin çok sayıda değişken söz konusudur. Bu değişkenlerin başında;

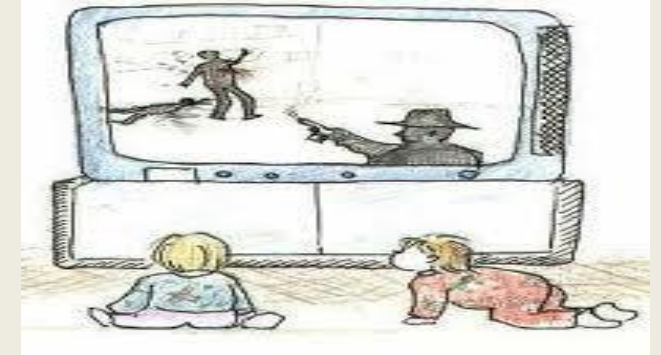
- 1) Ebeveysel denetimin/gözetimin yetersizliği
- 2)Çocukların sosyalleşmelerinde ebeveyn katılımının yetersizliği
- 3) Ebeveysel disiplinin yetersizliği
- 4) Aile bireyleri arasında suça karışma davranışının varlığı
- 5)Ebeveynlerin çocuklarına kötü muamelede bulunmaları veya onları ihmal etmeleri
- 6)Eşler arasındaki evlilik ilişkilerinin zayıflığı, ebeveynlerin boşanmaları ve ayrılmaları gibi faktörler gelmektedir.

c)Toplumsal Faktörler

Okul şiddeti ile bağlantılı olarak toplumsal faktörler başlığı altında ele alınması gereken faktörler ise şu şekilde belirtilebilir:

- 1) Silahların varlığı veya silahlara kolay bir biçimde sahip olunabilme
- 2) Zararlı maddeleri elde edebilme ve kullanma
- 3) Şiddetin yaygınlığı
- 4) Suçlu arkadaş grubunun varlığı/çete oluşumları
- 5) Kitle iletişim araçlarının etkisi
- 6) Yüksek düzeydeki geçici nüfus ve ekonomik yoksunluk
- 7)Şiddet davranışını sıradan ve normal olarak görülmesini sağlayan bir kültürel yapının varlığı

d) Okula İlişkin Faktörler:

Okul ile şiddet davranışı arasındaki ilişkinin tartışılması konusunda okul ile ilişkili ele alınabilecek değişkenlerden önemli olanları şu şekilde belirtilebilir:

- 1) Düşük düzeydeki akademi başarı
- 2) Okula olan bağlılık düzeyinin düşüklüğü
- 3) Okul koşulları ve iklimi
- 4) Çeteye katılma